

برنامه‌ی آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی

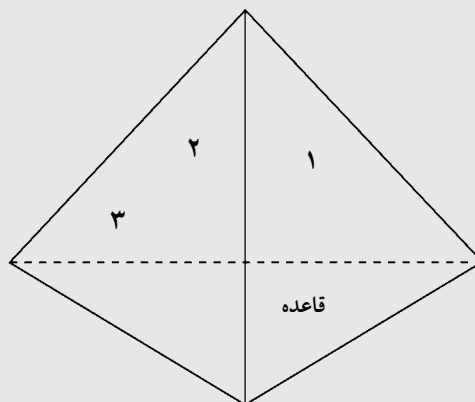


اصول حاکم بر آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی

۱. توجه جدی به موضوع «انس و علاقه به قرآن کریم و یادگیری آن» در تمام موارد اعم از تعیین هدف‌ها، محتوا، روش‌های تدریس و شیوه‌های ارزش‌یابی

۲. تعیین هدف‌های درس قرآن براساس هدف‌های آموزشی و پرورشی دوره‌ی ابتدایی (مصوب شورای عالی آموزش و پرورش)

سواد قرآنی دارد، هم نگه دارنده و حافظ این مهارت‌هاست و هم محصول و ثمره‌ی اصلی سواد قرآنی محسوب می‌شود. از این رو، می‌توان اجزاء و ثمره‌ی سواد قرآنی را در شکل زیر نشان داد:



۱. توانایی خواندن قرآن کریم
 ۲. درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم
 ۳. تدبیر در آیات
- قاعده‌ی هرم: انس با قرآن کریم



رویکرد برنامه‌ی درسی قرآن

با توجه به آنچه در فلسفه‌ی آموزش قرآن بیان شد که آموزش عمومی قرآن کریم به سواد قرآنی منجر خواهد شد، رویکرد این برنامه، انس با قرآن کریم است؛ یعنی روح حاکم و جهت‌گیری کلی برنامه از پیش دبستان تا پیش‌دانشگاهی، فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای دست‌یابی به انس با قرآن کریم است. **حضرت علی** امیرالمؤمنین علیه‌السلام می‌فرمایند: «لِیَكُنَّ سَمِیْرُكَ الْقُرْآنَ»: باید مونس و همدم تو قرآن باشد.

انس با قرآن کریم، امری دارای مراتب گوناگون و مجموعه‌ای از علاقه‌ها و ارتباط با قرآن کریم است که خواندن مستمر قرآن، درک معنای آیات، تدبیر در آن‌ها و پای‌بندی به آموزه‌های الهی در همه‌ی شئون زندگی، مبتنی بر قرآن و عترت، لازمه‌ی همه‌ی مراحل و مراتب آن است. دست‌یابی به این امر، اولاً تدریجی است و در طول زمان از نظر کمی و کیفی ارتقا می‌یابد و ثانیاً متناسب با اهداف هر یک از دوره‌ها و پایه‌های تحصیلی، موجب بهره‌مندی دانش‌آموزان از قرآن کریم می‌شود و در نهایت کسب توانایی و علاقه به بهره‌مندی مستمر و همیشگی از قرآن کریم منجر خواهد شد.



- احساس شود.
۱۳. اولویت دادن به روش‌های فعال تدریس و کار گروهی دانش‌آموزان
۱۴. استفاده از فناوری آموزشی، متناسب با قداست و شأن قرآن کریم
۱۵. ضرورت آموزش قرآن از زبان آموزگار پایه
۱۶. ارتقای توانایی آموزگاران با استفاده از شیوه‌های متنوع و مؤثر

۱۷. استفاده از زمان و فضای مناسب برای آموزش قرآن
۱۸. ضرورت استمرار آموزش قرآن و رعایت تعدد و فاصله‌ی جلسات تدریس در طول هفته
۱۹. تخصیص مدت زمان آموزش لازم برای دست‌یابی به هدف‌های درس قرآن
۲۰. پشتیبانی از برنامه‌ی آموزش قرآن و نظارت بر آن به منظور تقویت جایگاه این درس در دوره‌ی ابتدایی
۲۱. گنجاندن ویژگی‌های زیر در شیوه‌های ارزش‌یابی:

- الف) تقویت علاقه‌ی دانش‌آموزان به یادگیری.
- ب) توجه به دو اصل «تشویق» و «احساس موفقیت» در فرایند ارزش‌یابی.
- ج) حفظ و تقویت منزلت و اهمیت درس قرآن در میان سایر درس‌ها
- د) جهت‌گیری ارزش‌یابی به سمت ارزش‌یابی توصیفی
- ه) توجه به اصل تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان
- و) پرهیز از ایجاد محیط‌های اضطراب‌آور
۲۲. اشاعه‌ی برنامه‌ی آموزش قرآن از راه‌های گوناگون، به‌ویژه بهره‌گیری از اولیای دانش‌آموزان و صدا و سیما.

هدف‌های کلی آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی

۱. آشنایی با قرآن کریم که کلام الهی و کتاب آسمانی است.
۲. تقویت انس و علاقه به قرآن کریم و یادگیری آن
۳. روخوانی قرآن به صورت شمرده و آرام از روی مصحف با استفاده از رسم‌الخط آموزشی
۴. توانایی خواندن آیات کتاب درسی به صورت آهنگین یا روان
۵. آشنایی با قواعد ضروری روخوانی قرآن
۶. حفظ برخی از سوره‌های کوتاه کتاب درسی
۷. آشنایی با برخی از داستان‌های قرآن کریم
۸. فراگیری معنای برخی از کلمات ساده و عبارات کوتاه قرآن

۳. رعایت جامعیت آموزش قرآن با تأکید بر آموزش روخوانی و روان‌خوانی قرآن
۴. لحاظ کردن هدف‌های مشترک دوره‌ی ابتدایی در هدف‌های درس قرآن و توجه به ارتباط درس قرآن با سایر درس‌ها
۵. تأکید بر سهل‌الوصول بودن هدف‌ها، محتوا، روش‌های تدریس و شیوه‌های ارزش‌یابی، با در نظر گرفتن اصول روان‌شناسی یادگیری
۶. جذاب و دل‌پذیر بودن محتوا و روش‌های تدریس، با تأکید بر استفاده از هنر برای دست‌یابی هرچه بیشتر به پیامدهای عاطفی آموزش
۷. تناسب محتوای آموزش با نیازها، علاقه‌ها و توانایی دانش‌آموزان
۸. تأکید بیشتر بر مهارت‌های عملی (در قیاس با دانش نظری) به ویژه مهارت‌های سمعی و بصری
۹. انعطاف‌پذیری روش‌های تدریس با در نظر گرفتن شرایط گوناگون
۱۰. تأکید بر الگوگیری در آموزش قرائت قرآن
۱۱. مبتنی بودن آموزش روخوانی بر سیر سوادآموزی فارسی و استفاده از رسم‌الخط شبیه به خط فارسی
۱۲. انتخاب کلمات و ترکیبات قرآنی برای آموزش روخوانی، براساس سیر سوادآموزی که باید تا حد امکان در کتاب درسی به نحوی ارائه شوند که ارتباط آن‌ها با آیات قرآن



- ✓ می‌دهد.
- ✓ دوست دارد کتاب قرآن خود را پاکیزه نگه دارد و به آن احترام بگذارد.
- ✓ با بعضی از آداب خواندن قرآن مانند پاکی و پاکیزگی آشنا می‌شود.
- ✓ با داستان‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ با مفاهیم ساده‌ی برخی از پیام‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ معنای برخی از کلمات ساده‌ی پیام‌های قرآنی کتاب را می‌داند.
- ✓ برخی از نشانه‌ها و نمادهای رسم‌الخط قرآن را می‌شناسد.
- ✓ سوره‌های کتاب را (از طریق استماع نوار و نشان‌دادن خط کتاب) ساده یا آهنگین می‌خواند.
- ✓ سوره‌های حمد، توحید، ناس و عصر را به صورت حفظ نسبی می‌خواند.
- ✓ عبارات قرآنی هر درس را به صورت ساده و شمرده می‌خواند.
- ✓ می‌تواند مفهوم و یا مصادیق پیام‌های قرآنی کتاب را به زبان کودکانه بیان کند.

۹. تقویت علاقه به شنیدن، خواندن و فهم معنای آیات قرآن کریم
۱۰. آشنایی با مفهوم برخی از پیام‌های قرآنی
۱۱. شناسایی و تقویت استعداد‌های دانش‌آموزان در گرایش‌های متفاوت آموزش قرآن.

هدف‌های آموزش قرآن در هر یک از پایه‌های دوره‌ی

ابتدایی

دانش‌آموز در پایان هر سال تحصیلی این توانایی‌ها را کسب می‌کند:

پایه‌ی اول ابتدایی

- ✓ به شنیدن قرائت زیبای سوره‌های کتاب علاقه نشان می‌دهد.
- ✓ دوست دارد کتاب قرآن خود را پاکیزه نگه دارد.
- ✓ با داستان‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ با معنای برخی از عبارات ساده‌ی قرآن (به زبان کودکانه یا شعر) آشنا می‌شود.
- ✓ در خواندن آهنگین سوره‌های کتاب درسی، به صورت دسته‌جمعی، مشارکت می‌کند.
- ✓ با گوش دادن به قرائت آیات قرآن و نگاه کردن به عبارات آن‌ها، سوره‌های کتاب درسی را به صورت آهنگین یا ساده می‌خواند.
- ✓ برخی از کلمات و عبارات ساده‌ی قرآنی کتاب را براساس سیر سوادآموزی فارسی می‌خواند.

پایه‌ی دوم ابتدایی

- ✓ به شنیدن قرائت زیبای سوره‌های کتاب علاقه نشان

پایه‌ی سوم ابتدایی

- ✓ به شنیدن قرائت زیبای سوره‌های کتاب علاقه نشان می‌دهد.
- ✓ به زیبا خواندن سوره‌های کتاب علاقه‌مند است.
- ✓ با چگونگی وقف در آخر آیات و عبارات قرآنی آشنا می‌شود.
- ✓ با داستان‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ با مفاهیم ساده‌ی پیام‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ معنای برخی از کلمات آشنا و ساده‌ی قرآنی را می‌داند.
- ✓ نشانه‌ها و نمادهای رسم‌الخط قرآن را می‌شناسد.
- ✓ سوره‌های کوتاه کتاب را (با نشان دادن خط) به صورت آهنگین یا روان می‌خواند.
- ✓ عبارات قرآنی کتاب را به صورت ساده و شمرده می‌خواند.
- ✓ می‌تواند مفهوم و یا مصادیق پیام‌های قرآنی کتاب را به زبان ساده بیان کند.

پایه‌ی چهارم ابتدایی

- ✓ به شنیدن قرائت زیبای سوره‌ها و عبارات قرآنی کتاب علاقه نشان می‌دهد.
- ✓ به زیبا خواندن قرآن و حفظ برخی از سوره‌ها و پیام‌های

✓ برخی از عبارات ساده و کوتاه قرآن در کتاب درسی را معنا می‌کند.

پایه پنجم ابتدایی

- ✓ به شنیدن قرائت زیبای قرآن علاقه نشان می‌دهد.
- ✓ به زیبا خواندن قرآن و حفظ برخی از سوره‌ها و پیام‌های قرآنی کتاب علاقه‌مند است.
- ✓ علاقه‌مند است معنای آیات قرآن را بداند.
- ✓ دوست دارد در جلسات و برنامه‌های قرآنی شرکت کند.
- ✓ با نحوه‌ی خواندن حروف مقطعه آشنا می‌شود.
- ✓ با داستان‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ با مفاهیم ساده‌ی پیام‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ معنای برخی از کلمات آشنا و ساده‌ی قرآن را می‌داند.

قرآنی کتاب علاقه‌مند می‌شود.

- ✓ علاقه دارد معنای آیات و عبارات قرآنی کتاب را بداند.
- ✓ دوست دارد در جلسات قرآنی شرکت کند.
- ✓ با داستان‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ با مفاهیم ساده‌ی پیام‌های قرآنی کتاب آشنا می‌شود.
- ✓ معنای برخی کلمات آشنا و ساده‌ی قرآن را می‌داند.
- ✓ سوره‌ها و عبارات قرآنی کتاب را (با نشان دادن خط) به صورت آهنگین یا روان می‌خواند.
- ✓ عبارات قرآنی دارای حروف ناخوانا را صحیح می‌خواند.
- ✓ قواعد وقف را در آخر آیات و عبارات قرآنی رعایت می‌کند.
- ✓ می‌تواند مفهوم و یا مصادیق پیام‌های قرآنی کتاب را به زبان ساده بیان کند.

روش تدریس قرآن در دوره‌ی ابتدایی

موضوع	روش	نقش آموزگار	نقش دانش‌آموز	فرایند آموزش
آموزش روخوانی	تذقی (کلی و تحلیلی)	نقش آموزگار در آموزش روخوانی به نحوی است که بدون خواندن کلمات و عبارات قرآن، با نشان دادن صامت‌ها و مصوت‌ها، و جلب توجه دانش‌آموزان، کمکشان می‌کند، خود آن‌ها کلمات و عبارات قرآنی را صحیح بخوانند.	مراحل روخوانی کلمات و عبارات قرآنی، از بخش‌خوانی تاروان‌خوانی را خود دانش‌آموز طی می‌کند.	۱. بخش‌خوانی دانش‌آموزان به صورت جمعی و فردی، با اشاره‌ی معلم به صامت‌ها و مصوت‌ها ۲. بخش‌خوانی دانش‌آموزان بدون اشاره‌ی معلم ۳. شمرده‌خوانی ۴. روان‌خوانی تذکر: هر یک از مراحل آموزش با تمرین و تکرار لازم همراه است و تا قبل از یادگیری هر مرحله، مرحله‌ی بعد آغاز نمی‌شود. ممکن است هر یک از این مراحل بیش از یک سال به طول انجامد. برنامه‌ریزی در این زمینه، از انعطاف لازم برخوردار است. هر دانش‌آموز با توجه به استعدادهای فردی خویش، به تدریج این مراحل را از پایه‌ی اول آغاز می‌کند و در پایه‌ی پنجم به مراحل پایانی آن دست می‌یابد.
زیباخوانی (قرائت و ترتیل)	الگوگیری	نوار آموزشی، نقش اصلی را در فرایند یاددهی - یادگیری ایفا می‌کند.	دانش‌آموزان با استماع و الگوگیری از نوار آموزشی یا از قرائت زیبای معلم، ضمن تقویت مهارت خوب گوش دادن، به طور فعال در فرایند یاددهی - یادگیری شرکت می‌کنند.	دانش‌آموزان با استماع و الگوگیری از نوار آموزشی یا قرائت دسته‌جمعی می‌خوانند. تذکر: در این بخش از یادگیری، تأکید بر جمع‌خوانی دانش‌آموزان است. هر چند آن‌ها به مدد استعدادهای خود، مهارت زیباخوانی سوره‌ها و عبارات‌های قرآنی را به صورت فردی نیز کسب می‌کنند.
پیام قرآنی	بحث و گفت‌وگو	آموزگار به کمک تصویر، پیام و یا تبیین مفهوم موردنظر، دانش‌آموزان را در درک مفهوم پیام کمک می‌کند.	دانش‌آموزان با مشاهده‌ی تصویرها، بحث و گفت‌وگو، و مشارکت در فرایند یاددهی - یادگیری، به درک مفهوم پیام و توسعه و تعمیم آن درست می‌یابند.	آموزگار با دعوت از دانش‌آموزان برای مشاهده، مشارکت و گفت‌وگو درباره‌ی تصویر پیام‌ها، زمینه‌ی درک مفهوم آن‌ها را فراهم می‌آورد. تذکر: ۱. دانش‌آموزان به حفظ عبارت پیام‌های قرآنی تشویق شوند. ۲. حفظ متن و ترجمه‌ی پیام‌ها الزامی نیست.

سرفصل‌های آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی

عنوان	توضیح
استماع ^۱ قرائت زیبای سوره‌ها و آیات قرآن	شنیدن سوره‌های جزء سی‌ام، انکار نماز و عبارت‌هایی ^۲ از آیات قرآن، برای ایجاد علاقه‌ی بیشتر به قرائت قرآن و کسب توانایی نسبی در زیباخوانی ^۳ قرآن کریم
روخوانی ^۴	پایه‌ی اول: خواندن کلمات و عبارات ساده‌ی قرآنی براساس سوادآموزی فارسی پایه‌های بعدی: روخوانی و روان‌خوانی ^۵ سوره‌های استماع شده و برخی عبارت‌های قرآنی و انکار نماز
پیام قرآنی ^۶	پایه‌ی دوم به بعد: آشنایی با برخی پیام‌های اخلاقی و تربیتی قرآن که برای کودکان مناسب هستند.
قواعد روخوانی	آموزش و تمرین قواعد ضروری روخوانی قرآن شامل الف کوچک، کاف بی‌سر کج، تشدید، حروف ناخوانا، ه، تنوین، همزه و کرسی‌های آن، وقف و...
معنای کلمات و عبارات	آشنایی با معنای برخی کلمات ساده، ترکیب‌ها و عبارت‌های کوتاه و پرکاربرد قرآن
داستان	آشنایی با برخی از داستان‌های قرآنی و یا داستان‌های مربوط به قرآن که برای کودکان مناسب هستند.



روش تدریس قرآن در دوره‌ی ابتدایی

موضوع	روش	نقش آموزگار	نقش دانش‌آموز	فرایند آموزش
داستان قرآنی	داستان‌گویی	آموزگار به کمک تصویر، داستان‌های کتاب را برای دانش‌آموزان تعریف می‌کند.	دانش‌آموزان با بازگویی داستان‌ها، ضمن تقویت مهارت سخن گفتن، آشنایی خود را با داستان‌های قرآنی (و علاقه‌ی خود را به این داستان‌ها) ارتقا می‌بخشند.	۱. پرداختن به داستان‌ها باید به نحوی باشد که به هدف اصلی آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی یعنی آموزش روخوانی، آسیمی وارد نسازد. ۲. ترجیحاً داستان‌هایی در کتاب می‌آیند که یا در سایر کتاب‌های درسی نیامده‌اند، یا به شکلی که در کتاب آموزش قرآن به آن‌ها پرداخته شده، در آن‌ها نیامده است. ۳. در بیان داستان‌ها رعایت اختصار ضروری است. ۴. در طرح داستان‌های تنوع سبک رعایت شود.
زیباخوانی (قرائت و ترتیل)	الگویی	آموزگار به کمک تصویر و با پرسش و پاسخ، معنای کلمات ساده و عبارات کوتاه و پرکاربرد قرآن را آموزش می‌دهد.	دانش‌آموزان با استفاده از کلمات آشنای قرآنی یا کلماتی که هم‌خانواده‌ی آن‌ها در فارسی کاربرد دارد و نیز با مشارکت در پرسش و پاسخ، معنای کلمات ساده و عبارات کوتاه و پرکاربرد قرآنی را درک می‌کنند.	

- ✓ سوره‌ها و عبارات قرآنی کتاب را به صورت روان یا آهنگین می‌خواند.
- ✓ آیات قرآن را با کمک خط آموزشی به صورت شمرده یا بخش‌بخش می‌خواند.
- ✓ مفهوم و یا مصادیق پیام‌های قرآنی کتاب را به زبان ساده بیان می‌کند.
- ✓ برخی از عبارات ساده و کوتاه قرآن را معنا می‌کند.

سرفصل‌های آموزش قرآن به تفکیک پایه‌های دوره‌ی ابتدایی

سرفصل	پایه	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
استماع قرائت زیبای سوره‌ها و آیات قرآن	چند سوره‌ی کوتاه از جزء سی‌ام قرآن	خواندن برخی از کلمات و عبارات ساده‌ی قرآنی براساس سبیر سوادآموزی فارسی	سوره‌های جزء سی‌ام و اذکار نماز	سوره‌های جزء سی‌ام و اذکار نماز	سوره‌های جزء سی‌ام و عبارات‌های قرآنی کتاب	سوره‌ها و عبارات‌های قرآنی کتاب
روخوانی	خواندن برخی از کلمات و عبارات ساده‌ی قرآنی براساس سبیر سوادآموزی فارسی	روخوانی سوره‌ها، اذکار نماز و عبارات‌های قرآنی کتاب	روخوانی و روان‌خوانی سوره‌ها، عبارات‌های قرآنی کتاب و اذکار نماز	روخوانی سوره‌ها و عبارات‌های قرآنی کتاب	روان‌خوانی سوره‌ها و عبارات‌های قرآنی کتاب مصحف شریف	روان‌خوانی متون قرآنی کتاب درسی و روخوانی مصحف شریف
پیام قرآنی	-	آشنایی با برخی پیام‌های قرآنی مناسب کودکان	آشنایی با برخی پیام‌های اخلاقی و تربیتی قرآنی مناسب کودکان	آشنایی با برخی پیام‌های قرآنی اخلاقی و تربیتی مناسب کودکان	آشنایی با برخی پیام‌های قرآنی اخلاقی و تربیتی مناسب کودکان	آشنایی با برخی پیام‌های قرآنی اخلاقی و تربیتی مناسب کودکان
قواعد روخوانی	-	آموزش «الف» کوچک، کاف بی‌سر کج، ه، تین، همزه، حروف توحالی و اتصالات	آموزش قواعد وقف و کرسی همزه	آموزش قواعد وقف و کرسی همزه	مرور بر وقف، پر کردن برخی حروف ناخوانا و وقفی	نحوه‌ی خواندن حروف مقطعه
معنای کلمات و عبارات	آشنایی با معنای برخی سوره‌ها و عبارات قرآنی به زبان ساده‌ی کودکانه یا به صورت شعر	آشنایی با معنای برخی کلمات قرآنی	آشنایی با معنای برخی کلمات قرآنی	آشنایی با معنای برخی کلمات و ترکیب‌های ساده و پرکاربرد قرآن	آشنایی با معنای برخی کلمات، ترکیب‌ها و عبارات‌های ساده و پرکاربرد قرآن	آشنایی با معنای برخی کلمات، ترکیب‌ها و عبارات‌های ساده و پرکاربرد قرآن
داستان	آشنایی با چند داستان قرآنی	آشنایی با چند داستان قرآنی	آشنایی با چند داستان قرآنی	آشنایی با چند داستان قرآنی	آشنایی با چند داستان قرآنی	آشنایی با چند داستان قرآنی



ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی

با توجه به هدف‌های آموزش قرآن و اصول ناظر بر ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی، رعایت نکات زیر در تعیین حد انتظار یادگیری، روش‌ها و ابزار مناسب ارزش‌یابی ضروری است:

■ در هر یک از موضوعات آموزش قرآن، حد انتظار یادگیری باید در پایه‌های متفاوت تحصیلی، به تدریج از حداقل به حداکثر میل کند. این حد در موضوعات متفاوت آموزش قرآن به شرح زیر است:

■ **قرائت و زیباخوانی:** منظم و آهنگین خواندن سوره‌های کوتاه به صورت دسته‌جمعی، منظم و آهنگین خواندن به صورت فردی، قرائت سوره‌ها و آیات کتاب درسی به صورت منظم و آهنگین.

■ **روخوانی:** بخش‌خوانی کلمات و عبارات، خواندن عبارات و آیات به صورت آرام و شمرده، روان‌خوانی با سرعت معمولی.

■ **پیام قرآنی:** آشنایی با مفاهیم پیام‌ها و بیان برخی از مصداق‌های آن‌ها.

■ **معنای ترکیب‌ها و عبارت‌های ساده‌ی قرآنی:** آشنایی با معنای برخی از کلمه‌ها و ترکیب‌های ساده و پرکاربرد قرآن، معنا کردن برخی از عبارت‌های ساده و کوتاه قرآن.

■ **داستان قرآنی:** آشنایی با داستان‌ها و تعریف اجمالی برخی از آن‌ها.

■ با توجه به اهمیت ایجاد علاقه به قرآن و یادگیری آن، ارزش‌یابی براساس حداقل حد انتظار یادگیری انجام می‌شود، ولی یاددهی باید فراتر از این سطح مورد توجه باشد.

برای مثال، پیام‌های قرآنی و برخی از عبارت‌ها و آیات ساده‌ی قرآن معنا می‌شود و در فرایند یاددهی - یادگیری مورد توجه قرار می‌گیرد، ولی آنچه آموخته شده است، لزوماً ارزش‌یابی نمی‌شود.

■ **ابزار ارزش‌یابی:** در ارزش‌یابی مستمر می‌توان از فهرست هدف‌های رفتاری برای مشاهده‌ی رفتار فردی و گروهی دانش‌آموزان و نیز سایر ابزارهای مناسب با موضوع ارزش‌یابی بهره جست.

در ارزش‌یابی پایانی، استفاده از کارت آزمون توصیه می‌شود. تهیه‌ی کارت آزمون در پرسش‌های شفاهی، موجب ارزش‌یابی دقیق‌تر خواهد شد.

ملاحظات اجرایی در برنامه‌ی آموزش قرآن

۱. ضرورت بازنگری در تعداد واحدهای درسی و سرفصل‌های آموزش قرآن در رشته‌ی آموزش ابتدایی دوره‌های کاردانی و کارشناسی پیوسته و ناپیوسته‌ی مراکز تربیت معلم، ضمن خدمت و دانشگاه؛ به نحوی که فارغ‌التحصیلان این رشته، علاقه، توانایی و تخصص لازم را برای آموزش قرآن براساس برنامه‌ی جدید کسب کنند.

۲. طراحی و اجرای دوره‌های کارآمد، جذاب و پربازدهی ضمن خدمت برای ارتقای توانایی علمی و عملی آموزگاران در آموزش قرآن کریم و کسب مهارت‌های لازم برای آموزش این درس براساس برنامه‌ی جدید.

۳. تأمین و تربیت مدرس قرآن در کشور برای برگزاری دوره‌های ضمن خدمت آموزگاران در مناطق آموزش و پرورش.

۴. تهیه و اجرای طرحی از سوی معاونت آموزش عمومی برای نظارت دائمی بر آموزش قرآن در دوره‌ی ابتدایی و پشتیبانی از آن.

۵. تکرار و تمرین آموخته‌های درس قرآن. شورای عالی آموزش و پرورش با توجه به ضرورت استمرار آموزش قرآن توصیه می‌کند، در پایه‌ی اول ابتدایی علاوه بر ساعت مصوب، حداقل سه روز در طول هفته، به مدت ۱۰ دقیقه در زنگ اول، آموخته‌های درس قرآن، تمرین و تکرار شوند.

زیرنویس:

مفهوم برخی از عباراتی که در متن به کار رفته، چنین است:

۱. **کلی:** یادگیری با توجه به کل صورت و شکل کلمات و جملات انجام می‌شود و بیش‌تر بر روش جمله (آیه) محور تأکید دارد.

۲. **تحلیلی:** یادگیری براساس آموزش بخش‌های کلمات و عبارات انجام می‌شود. کلمات و عبارات به صورت طبیعی (تفکیک‌نشده) نوشته می‌شوند و دانش‌آموز آن را بخش‌بخش می‌خواند.

۳. **کلمه‌ی ساده:** کلمه‌ای که خود یا کلمه‌های هم‌خانواده‌ی آن، در فارسی رایج است.

۴. **استماع:** شنیدن آیات قرآن از نوار آموزشی یا آموزگار.

۵. **عبارت قرآنی:** مجموعه‌ای از آیات قرآن غیر از سوره‌های جزء سی‌ام که شامل داستان یا موضوع تربیتی، اخلاقی و اعتقادی مناسب دانش‌آموزان است.

۶. **زیباخوانی:** خواندن قرآن به صورت آهنگین و تقریباً شبیه به لحن عربی.

۷. **روخوانی:** خواندن قرآن به صورت شمرده یا حداقل بخش‌بخش.

۸. **روان‌خوانی:** خواندن قرآن به صورت معمولی و با سرعتی بیش از شمرده‌خوانی.

۹. **پیام قرآنی:** عبارت یا آیه‌ی کوتاهی از قرآن کریم که متضمن مفهومی اخلاقی، تربیتی یا اعتقادی مناسب دانش‌آموزان است.